

S. 1013

P. Słonimski. W sprawie zmienności sezonowej u *Triarthra (Filinia) longiseta* E. (Sur la variation saisonnière chez *Triarthra (Filinia) longiseta* E).

Autor, nawiązując do swych poszukiwań poprzednich nad zmiennością sezonową u wrotka *Polyarthra trigla* Ehrb., porusza to samo zagadnienie odnośnie *Triarthra (Filinia) longiseta* Ehrb., a to z powodu braku dokładniejszych danych w dostępnym mu piśmiennictwie. A. mierzył długość i szerokość ciała, długość wiosłek przednich, wioselka tylnego, oraz odległość jego od końca tylnego ciała u 100 osobników *T. longiseta* Ehrb., pochodzących z różnych pór roku z jednego i tego samego zbiornika (Jezioro Chodecz na Kujawach). Specjalną uwagę zwrócił a. na odległość nasady wioselka tylnego od krańca ciała, gdyż cecha ta stanowi różnicę gatunkową między *Triarthra terminalis* Plate (nasada wioselka tylnego u końca ciała) i *T. longiseta* Ehrb. (nasada wioselka w pewnej odległości od końca ciała). Zestawiając odnośne pomiary, dokonane na 25 osobnikach z każdej kolejno pory roku, a. otrzymał następujące wartości:

Odległość nasady wioselka tylnego od końca ciała.

	min.	max.	przec.
zima	0	20 μ .	7,7 μ .
wiosna	0,4 μ .	24 μ .	12 μ .
lato	21 μ .	55,2 μ .	39,6 μ .
jesień	0	19,2 μ .	7,2 μ .

Dane te pozwalają a. przypuszczać, iż występowanie *Triarthra longiseta* (łącznie z var. *limnetica* Zach). ograniczone jest tylko do ciepłych miesięcy roku. Na wiosnę i jesienią występują osobniki więcej lub mniej zbliżone do *T. terminalis* Plate, którą to formę autor uważa za przejaw polimorfizmu sezonowego tego gatunku. Za poglądem a. przemawiają pozatem obserwacje Apstein'a, Kofoid'a, Marsson'a, Lautenborn'a, Seligo etc., którzy stwierdzili całoroczne występowanie *T. longiseta* w zbiornikach wodnych Ameryki i Europy, co stanowi ważki argument przeciw możliwości uważania wymienionych wyżej form

za dwa różne gatunki monocykliczne. Wreszcie a. podkreśla, iż zarówno odległość wiosełka tylnego od końca ciała, jak stosunek długości wiosełek przednich do długości ciała, nie mogą być uważane za dostateczne kryteria gatunkowe, co pozwala w konsekwencji uważać *T. terminalis* Plate i *T. thranites* Skorikow na formy należące do *T. longise'a* Ehrb.

W końcu a. występuje przeciw pogładowi Krätschmar'a, odrzucającego możliwość zmian sezonowych u wrotków, opierając się zarówno na zgromadzonym materiale faktycznym¹⁾, jak i z bardziej ogólnych przesłanek, dotyczących się wpływu pór roku na ustrój zwierzęcy (Hanson i Nickel Sholles).

(Z Zakładu Histologii Uniw. Warsz.)

¹⁾ P. Słonimski. Comp. rend. de la Soc. de Biol. 1926.